Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 196. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 18-го ВЕРЕСНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 18, 1953. No. 196. XOL. LXI.

БЕНСОН ЗАЛИШАЄТЬСЯ НА СВОЄМУ ПОСТІ

ЗАПЕРЕЧУЄ ПОГОЛОСКИ ПРО СВОЮ РЕЗИГНАЦІЮ; АЙЗЕНГАВЕР ДОТРИМАЄ СВОЇХ ВИБОРЧИХ ОБІЦЯНОК

Денвер, Коло. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон відбув конференцію з президентом Айзенгавером, після якої перед журналістами, а пізніше через радіо й телевізію заперечив поширювані демократами вістки про те, нібито він задумує залишити свій пост через те, що уряд президента Айзенгавера не дотримав своїх обіцянок фармерам. Подібну ж заяву в цій справі в імені президента склав секретар Білого Дому Джеймс Гаґерті. Бенсон заявив, що приїхав до Денверу на запрошення президента і зовсім не думає резиґнувати, бо Айзенгавер і він думають про поліпшення ситуації в хліборобстві, а окрема комісія вивчає цю проблему. Бенсон сказав: „Всякий, хто знає президента, знає, що він дотримує своїх обіцянок". Про себе секретар рільництва заявив: „Я люблю свою працю — це значить працю для народу цієї країни, а головним чином рільників". Журналісти запитували Бенсона, що він думає відносно поголосок, немов би його місце мав зайняти губернатор Колорадо Ден Торнтон, Айзенгаверів приятель, який випрацював плян аґрарної політики. Бенсон відповів, що цей плян вивчають урядовці його секретаріяту ,а він сам ще не знає цього пляну. Демократичних критиків дотеперішньої аґрарної політики уряду през. Айзенгавера назвав Бенсон „невідповідальними особами опозиції". Президент кінчає свій відпочинок у Денвері в суботу, 19 вересня, і виїжджає до Вашинґтону. В Денвері він прийняв резиґнацію д-ра Марка А. Мейа, голови Дорадчої Комісії Інформацій ЗДА, підписав договір про приязнь і торгівлю з Японією. Бенсон заявив, що в О Клер, Вис., в суботу виголосить „найважливішу промову" під час своєї праці на пості секретаря рільництва.

Повітряні сили скорочують замовлення на турбомотори

Вашинґтон. — Під час пресової конференції, на якій був присутній секретар оборони Чарлз Вилсон, сповіщено про скасування частини замовлень на турболітаки, які мали бути виконані для Повітряних Сил. Повідомив про це кореспондентів секретар Повітряних Сил Г. Е. Толботт, підкресливши, що скасування замовлень заощадить 500,000,000 долярів. Ці замовлення входили в обрахунки видатків на біжучий бюджетний рік, — отож ощадності можна буде зужити на інші пекучіші потреби Повітряних Сил. Як повідомив Г. Толботт, такими потребами, зокрема, є будова моторів для нових бойових літаків „Ф-100", „Ф-101", та „Ф-105". Скорочення видатків на турбомотори не означає обмеження в заплянованому будівництві бойової повітряної фльоти, — запевнив інформатор, пояснивши при цьому, що витривалість турбомоторів дозволяє на довший час користування ними. Спочатку припускали, що ці мотори будуть потребувати заміни вже по ста годинах лету, проте виявилось, що вони легко витримують 1000 годин лету, себто, що їх заміна не повинна відбуватися так часто, як це передбачувано. Таким чином Повітряні Сили спроможні заощадити до 6,000 моторів, з яких кожний коштує до 60,000 долярів.

Ґелікоптери летять з Флориди на північний бігун

На летовищі Туле в Ґренляндії приземлялись два великі ґелікоптери, пролетівши 4,000 миль. Вилетіли вони з Флориди й частина їхнього лету — 276 миль — відбувалася над льодовими північними водами. Освіжи на летовищі, залоги літаків почали негайно приготовляти свої апарати до дальшого лету, метою якого є осягнути північний бігун. Якщо цей задум здійсниться, то це будуть перші ґелікоптери, які приземляться на „вершку світу"... Ґелікоптери, побудовані корпорацією Пясецького в Монтоні, Па., належать до найбільших у світі, — їх призначення бути транспортовими „повітряними автобусами". Своєю формою вони відрізняються від звичайних малих ґелікоптерів й пригадують банана, тому їх і прозвали „літаючі банани".

Згинули 28 осіб в летунській катастрофі коло Олбані

Олбані, Н. И. — В летунській катастрофі коло Олбані, Н. И., згинули 28 осіб, в тому числі 25 пасажирів і три члени залоги. Літак летів з Бостону до Шикаґо, але густа мряка змусила пілота маневрувати. Під час маневрування літак налетів на вежу місцевої радіостанції, зломив крило та хвіст і падаючи загорівся. Мешканці чули зудар літака з вежами радіостанції і кинулися рятувати жертви катастрофи. Сто поліцистів, пожежників та судових урядовців майже п'ять годин витягали попечені й покалічені тіла небіжчиків з-під розбитих і розкинених румовищ літака. Між жертвами катастрофи два військові летуни з другої світової війни, один із яких був зістрілений під час повітряного бою разом з літаком, але тоді вийшов з катастрофи живим. Дирекція Цивільного Летунства зарядила слідство про причини катастрофи.

В АМЕРИЦІ

● **Секретар скарбу** Джордж М. Гомфрі заявив, що зниження вартости доляра, який почав тратити свою вартість від 13 років — стримано. Впродовж шістьох місяців, сказав він, — вартість доляра не обнижується.

● **Жидівські ветерани** на зборах організаційного комітету заявили, що методи сенатора Мек Карті унеможливлюють боротьбу проти большевизму.

● **Секретар внутрішніх справ** Даґлес Мек Кей повідомив, що на будівництво на Алясці видається нових 11,561,350 дол.

● **Новоіменований** республіканський сенатор із Ню Гемшір Роберт В. Айтон заявив, що важко буде зменшити податки на більшу скалю в найближчому новому році.

● **Комісія в Вашинґтоні** перевіряє, хто спричинив війну з індіянськими племенами Сек і Фокс в 1831 і 1832 роках. Ці племена допагалися відшкодування за землі, які їм забрали після тієї війни.

● **У Параґваї наказом** уряду, в порозумінні з Радою Економічної Співпраці, будуть підвищені на 20 відсотків заробітні платні. Це вже удруге зарядження таке підвищення в 1953 році. Уперше в травні підвищено платні на 30 відсотків.

● **160 Голляндських вояків** прибули до Ню Йорку, звідки виїдуть на Далекий Схід. Там вони замінять інших вояків із відділів Об'єднаних Націй. Голляндці оглянули визначні будівлі міста.

● **Спільними зусиллями** федеральні, стейтові і міські посередники намагаються недопустити до страйку в порті, передбаченому на 1 жовтня. Дотеперішні заходи не дають бажаного висліду.

ПРИВІТ ПРЕЗИДЕНТА АЙЗЕНГАВЕРА ДЛЯ „СВОБОДИ"

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

Denver, Colorado
September 9, 1953

Dear Mr. Halychyn:

I am delighted to send congratulations to you and to your staff on the occasion of the sixtieth anniversary of SVOBODA.

This leading foreign-language publication, as I have learned, has always been dedicated to the ideal of leading its readers toward the expression of good American citizenship, while preserving in this new homeland the heritage of the Ukrainian culture. Such a purpose commands the respect of all Americans.

My best wishes go to you for many years of continued service to your readers and to the Nation.

Sincerely,

Dwight D. Eisenhower

Mr. Dmytro Halychyn
The SVOBODA
P. O. Box 346
Jersey City 3, New Jersey

Фотокопія оригінального листа президента Айзенгавера до „Свободи" з нагоди її 60-річчя, про що було повідомлено та видруковано дослівний український переклад в ювілейному числі „Свободи" з 15-го вересня. Вістку про 60-річчя „Свободи" та про одержане привітання від президента Айзенгавера передав в Україну в дні 15-го вересня Український Відділ „Голосу Америки". В повідомленні Г. А. сказано: „Найстарша в Америці газета українською мовою „Свобода", що є органом братської запомогової організації Український Народний Союз, опублікувала сьогодні листа президента Айзенгавера до голови Українського Народного Союзу, Дмитра Галичина..." В дальшому подано дослівний текст листа в українському перекладі.

ПРОФ. ЛЕМКІН, АВТОР КОНВЕНЦІЇ ОН ПРОТИ НАРОДОВБИВСТВА, ПРОМОВЛЯТИМЕ В НЕДІЛЮ НА УКРАЇНСЬКІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ

ІНШІ ПРОМОВЦІ: КОНҐРЕСМЕН КЛАЙН, Д. ГАЛИЧИН, О. ЗВИЧАЙНА

Ню Йорк. — З Обласного Комітету для відзначення 20-их роковин зорганізованого Москвою голоду в Україні повідомляють ,що головним американським промовцем на маніфестації в Манґеттен Сентер, яка відбудеться в неділю, 20-го вересня, в пополудневих годинах після маніфестаційного походу вулицями міста, буде відомий автор тексту Конвенції Об'єднаних Націй проти народовбивства, проф. Гарвардського університету д-р Р. Лемкін. Проф. Лемкін свого часу багато допоміг в українських свідченнях перед конґресовою комісією в справі Вінниці та інших актів московського народовбивства в Україні. Між промовцями на недільній маніфестації буде теж конґресмен Артур Г. Клайн з Ню Йорку, а головну українську промову виголосить екзекутивний заступник голови УКК, голова Українського Народного Союзу Дмитро Галичин. Свідок голодової трагедії України 20 років тому, посьменниця Олена Звичайна, розповість про свої власні переживання та враження під час голоду.

Проф. М. Ветухів повернувся з поїздки до Европи

Ню Йорк. — З кіл Української Вільної Академії Наук в ЗДА повідомляють, що в дні 12-го вересня повернувся з поїздки до Европи голова цієї нашої наукової інституції проф. Михайло Ветухів. В ближчому часі проф. Ветухів плянує зробити дві доповіді: 1) „Про Міжнародний Генетичний Конґрес в Італії", що буде прочитана в УВАН, та про 2) „Загальні враження з подорожі до Европи", що буде прочитана в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку. Проф. Ветухів їздив на Міжнародний Конґрес Ґенетиків, який відбувся в другій половині серпня в Белляджіо над озером Комо в Північній Італії. В переїзді на цей Конґрес — згідно з повідомленням в паризькому „Українському Слові" — проф. Ветухів був зупинився на кілька днів (від 20 до 23 серпня) в Римі, де, крім оглядин важливіших церков, музеїв, пам'яток мистецтва й старовини, відвідав українську папську колеґію ім. св. Иосафата, відбув розмову з віце-ректором о. д-ром А. Великим і о. д-ром І. Хомою, секретарем Апостольського Візитатора. В товаристві голови Української Громади в Римі, д-ра В. Федорончука, проф. Ветухів склав візиту кардиналові Євгенові Тіссеранові, деканові Священної Колеґії Кардиналів та секретареві Священної Конґреґації для Східньої Церкви, і відбув з ним довшу розмову. На запрошення української секції італійської закордонної радіослужби, проф. Ветухів промовляв до України на тему української науки у вільному світі, зокрема в ЗДА. Відбувши розмови з головою Українсько - Італійського Т-ва амбасадором Амадео Джяниніні та другим великим приятелем українців д-ром Енріко Інсабато, проф. Ветухів в останньому дні свого перебування в Римі брав участь в авдієнції у Святішого Отця Папи Пія XII в його літній резиденції в Кастелґандольфо біля Риму. На Конґресі в Белляджіо проф. Ветухів виголосив доповідь на тему результатів своїх дослідів в Колумбійському університеті, зв'язаних з вивченням ґенетичних змін у популяціях в першому й другому поколінні.

● **Турецька армія переводить** маневри недалеко совєтського кордону на Кавказі. На маневрах присудні також обсерватори — американці і греки — від південно-східнього командування військ НАТО.

УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ ВЛАДИКИ ЗАКЛИКАЮТЬ ДО НАВЧАННЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

„Чи, крім навчання приписаних предметів, звертаєте Ви бачну увагу на достаточне навчання нашого обряду, Літурґії, навчання молитов у рідній мові, навчання рідної мови й українознавства?" — запитують українські католицькі Владики „усіх тих, що навчають в школах, отже Вас, Високопреподобні Отці Духовні, Преподобні Сестри, Пані й Панове Учителі", та тверджують, що „для цього й збудовано великим вкладом гроша наші школи, для цього ж ми їх і вдержуємо!" Цей запит і це твердження видвигнено в окремому заклику українських католицьких владик до духовенства й учительства в наших школах в справі виховання й навчання українознавства. Заклик, підписаний Апостольським Екзархом Єпископом Кир Константином та Генеральним Вікарієм, Єпископом Помічником Кир Амвросієм, проголошено в українському католицькому щоденнику „Америка" з 16-го вересня ц. р.

У першій частині того заклику кажеться про велику вартість дітей взагалі, як скарбу для батьків і родини, цінного скарбу Церкви й народу. Діти — „це скарб для самого Творця, в очах Якого душа кожної дитини вартісніша, як цілий матеріяльний світ, що його красу й безмежність подивляємо. Тому

(Закінчення на стор. 3)

ЗУАДК І ФДУК ПЛЯНУЮТЬ ПЕРЕСЕЛИТИ 10,000 УКРАЇНЦІВ

Торонто, Канада. — Минулої неділі й понеділка, 13 і 14 вересня, тут відбулися спільні наради представників Злученого Українського Допомогового Комітету й Фонду Допомоги Українців Канади, на яких вирішено поробити всі можливі заходи й зусилля, щоб, користаючи з нових переселенчих законів, переселити до ЗДА і Канади щонайменше 10,000 українських скитальців з Европи, з чого 4,000 мало б бути переселених до Канади й 6,000 до ЗДА. На нарадах обговорено потреби й проблеми найтіснішої співпраці цих двох українських харитативних централь та винесено такі конкретні рішення:

1. — Вистаратись про 3 до 4 тисячі приміщень у Канаді для українців, які матимуть змогу переселитись до Канади при допомозі ЗУАДКомітету і ФДУК.

2. — Вистаратись 6 до 7 тисяч ашурансів з заподанням приміщення і праці для українців, які зможуть переселитись до ЗДА згідно з новим іміґраційним законом.

3. — Скоординувати усю допомогову діяльність ЗУАДКомітету і ФДУК в Европі, зокрема ,скоординувати переведення збірок на допомогову діяльність у ЗДА і в Канаді.

4. — Положити спільні основи для ведення пляновоі Суспільної Служби у ЗДА і в Канаді.

Відповідні внески і проєкти в порушених питаннях будуть передані управам обох організацій для ухвали і затвердження.

З нагоди цих важливих нарад відбулося у Торонті велике народне віче, якому проводив адвокат Штокало і секретарював п. Іван Палка. — На цьому вічу промовив теж представник ЗУАДКомітету, Д-р Володимир Галан, який подав до загального відома нові можливості переселення для українців. Крім того д-р Галан відбув у Торонто пресову конференцію, в якій взяли участь представники „Нашої Мети", „Гомону України" та „Українського Голосу" і „Голосу Канади." Представник СУЖЕРО, п. Петришин, передав д-ру Галанові книгу „Чорна книга злочинів Кремля", як дарунок для ЗУАДКомітету, організації, яка найбільше причинилась для рятування українських втікачів.

Вже в найближчому часі відбудеться в столиці Канади в Отаві окрема конференція канадійських організацій з канадійськими міністрами й українськими послами до Канадійського Парляменту, як теж із представниками ЗУАДКомітету і УККА для полагодження справи дозволу на переселення до Канади для 4.000 українських втікачів і технічного переведення їх переселення.

„Н.Й.Таймс" видрукував критику українця на Московський університет

„Ню Йорк Таймс" у виданні з 17-го вересня видрукував листа аступника голови Федерації Українських Студентських Органіацій Америки, студента Колумбійського Університету п. Володимира Петришина, з гострою критикою Московського університету. Автор листа, висловлюючи признання „Н. И. Таймсові" за його редакційний коментар „Високе навчання в Москві", надрукований 8-го вересня, вияснює, що він, як колишній мешканець України, був заскочений вісткою про завершення будови 30-поверхового університетського будинку в Москві, бо знає, що „цей університет не буде місцем дуже побажаного справжнього навчання, але фальшивого, обмеженого навчання та інтелектуального невільництва, світової змови та російського імперіялізму, буде школою найбільш рафінованої техніки аґресії, експлюатації та поневолення". Автор твердить, що пересічний совєтський громадянин, рабською працею якого здвигнено той будинок, має тільки погорду й ненависть до нього, бо знає, що з нього не будуть користати сини й дочки працюючого народу, яких до тієї школи не допустять і які не були б спроможні заплатити за науку, натомість з неї користатимуть діти упривілейованої кляси політруків, офіцерів та енкаведистів. Навівши низку прикладів з жахливих умовин навчання в совєтській школі, згадавши про „добровільну" примусову працю совєтських студентів, автор листа на закінчення заявляє, що цей московський університет, не зважаючи на висоту його будинків, ніколи не дорівнює американським університетам.

Затримали професора Колумбійського університету на острові Елліс

Ню Йорк, Н. И. — Іміґраційний уряд наказав затримати професора Колумбійського університету д-ра Хермана Арсінієґаса, коли він прибув літаком на летовище в Ню Йорку після візити до Франції. Представник Уряду Іміґрації й Натуралізації заявив, що професора будуть допитувати згідно з іміґраційним законом МекКаррака-Волтера, тому, що він „небезпечний для цієї країни". Професор Арсінієґас, педагог і історик, бувший міністер освіти в державі Колумбія, був професором Колумбійського університету в Ню Йорку від 1942 р. Американський консулят в Парижі дав поворотну візу професорові до ЗДА. Він виступав проти американської допомоги тоталітарним латинським державам Південної Америки і проти комісії, очолюваної сенатором Мек Карті. Професор Арсінієґас також визначний повістяр і літературний критик.

НЕ ХОЧУТЬ НОВОЇ ДЕБАТИ ПРО КОРЕЮ В ОН

Об'єднані Нації, Н. И. — 16 держав, учасників війни в Кореї, погодилися спротивитися внескові СССР про включення в порядок денний ОН питання про політичну конференцію у справі миру в Кореї, її характер, склад тощо, себто, щоб обговорювати на Генеральній Асамблеї ще раз про те, що було обговорювано на попередній надзвичайній сесії ОН. Щоправда, такого формального внеску Совєти ще не поставили, але заповіли його. Велика дебата в Генеральній Асамблеї має початись сьогодні, в п'ятницю, 40-хвилинною промовою американського державного секретаря Дж. Ф. Доллеса. У своїй промові він заторкне найважливіші міжнародні проблеми, включаючи Корею і її майбутність, Індо-Китай, Німеччину, Австрію, проблему розброєння і реорґанізації ОН. У справі розброєння Доллес стоятиме твердо на давньому становищі західніх держав, які поєднували цю справу зі справою контролі над реальним переведенням роззброєння в усіх договірних державах, — чому спротивлялися Совєти, як „втручанню у внутрішні справи". Коли Вишинський забере голос в дебаті на Генеральній Асамблеї — ще невідомо. Тим часом прийшло лише до усної сутички між делеґатом ЗДА Кебот Ладжом і совєтським представником Маліком, як також польсько-комуністичним делеґатом Кацом-Сухим на тему недавньої промови в Бостоні Дж. Ф. Доллеса про конечність змінити чартер ОН. Комуністичні делеґати закидали, що Доллес хоче підпорядкувати ОН Америці, а Ладж стверджував, що єдиною причиною, чому потрібна ревізія чартеру ОН, є зловживання Совєтами права вета, чим вони паралізують ОН. Ситуація у справі Кореї настільки складна, що Північна Корея і червоний Китай взагалі не відповіли досі на запит 16-ти держав ОН щодо місця політичної конференції і часу її початку.

Ґенерал Кларк запевняє полоненим опіку і справедливість

Токіо.— Командувач військ ОН на Далекому Сході, ген. Марк Кларк проголосив звернення до альянтських полонених, що, перебуваючи в комуністичному полоні, відмовились вертатися додому. Підкресливши твердий принцип, що ніхто нікого не буде силоміць репатріювати, генерал Кларк запевнив цих полонених, що коли вони змінять свою думку і захочуть вернутися, то З'єдинені Держави запевнять їм „всі права й охорону, що їх ґарантують американські закони". Це звернення стосувалося головно тих 20 полонених, не південних корейців, що відмовилися вертатись. Ген. Кларк запевнив полонених, що вони знайдуть в американців „зрозуміння для тої пресії, що їй підлягали" в комуністичному полоні. Передача всіх таких полонених, по комуністичному й альянтському боці, під охорону індійських військ, має закінчитись 25 вересня ц. р. і відтоді вільно буде обом сторонам переконувати полонених, щоб вони змінили свою думку і добровільно репатріювались.

Канцлер Аденауер пропонує Франції безпосередні переговори

Бонн. — Німецький канцлер Аденауер звернувся до французького уряду з формальним запрошенням на безпосередні розмови про всі важливі справи, що цікавлять обидві держави. Лист канцлера передав його висланець Герман Бляйкенгорн. Аденауер хоче безпосередньо зустрітися з французьким міністром закордонних справ Бідо головно у справі спірної области Сари. Тому Німеччина є проти того, щоб цю останню справу дебатовано на Европейській Раді. Проте думають, що зустріч Аденауера і Бідо не відбудеться перед половиною жовтня, отже після того, як Аденауер офіційно дістане затвердження від нового німецького парляменту, як канцлер, що станеться 8 жовтня. Тим часом Аденауер виїхав на два тижні відпочинку до Шварцвальду недалеко Баден-Баден, де перебуває також французький високий комісар в Німеччині Франсуа Понсе. Голова опозиційної соціялістичної партії Оленгауер заявив, що його партія не змінює свого становища в найважливішій для німців справі, а саме — вона вважає, що спершу 4 великодержави мають перевести уніфікацію Німеччини, а вже потім може бути мова про включення Німеччини в будь-які пакти, отже і в европейську спільноту та пакт безпеки, що його підтримує Аденауер.

Зникла дружина дипломата з трьома дітьми

Лондон. — Мелінда Мек Лін, дружина англійського дипломата Доналда МекЛіна, який 28 місяців тому зник серед таємничих обставин, зникла також, разом із своїми трьома дітьми. Вона перебувала у своєї матери в Женеві і виїхала з дітьми нібито на „вікенд" до приятелів недалеко Монтре. Від того часу пропав за нею слід і тільки її мати дістала депешу, що „ми всі здорові і залишимось тут довше". У слідстві стверджено тільки, що востаннє бачили її люди в якомусь чорному авті. У травні 1951 року Мек Лін і Ґу Бурґес, два члени англійського міністерства закордонних справ, які мали доступ до різних тайних документів, виїхали до Франції і безслідно пропали. Говорилося, що вони втекли з документами до Совєтів, будучи комуністичними симпатиками.

В СВІТІ

● **78-літній Винстон Черчіл** виїхав до південної Франції на короткі ферії. Він мешкатиме у віллі лорда Вівербрука, пресового потентата. Перед виїздом Черчіл був на обіді у ірляндського прем'єра де Валера, колишнього смертельного ворога англійців.

● **200 фунтів нацистських** документів знайдено під руїнами колишнього партійного будинку нацистів в Мюнхені. Ці папери стосуються головно підривної нацистської роботи в Австрії перед її „аншлюсом" до Німеччини.

● **У Канаді звернено увагу** на часті випадки отруювання дітей ліками. Намагання фармацевтичних фірм підсолодити гіркі таблетки, спричинило побільшення нещасливих випадків, бо діти охоче їдять солодкі, небезпечні ліки. Отруйні ліки будуть тепер продаватися в особливому опакованні, щоб дитина не могла сама їх відкрити.

● **Араби противляться** інтернаціоналізації Єрусалиму. Прем'єр Иордану видав знову заклик до всіх арабських народів, щоб вони твердо протиставилися становищу ОН, що поручало інтернаціоналізувати Єрусалим.

● **15 членів американської** конґресової комісії атомової енерґії під проводом сенатора Гікенлупера приїхали до столиці Судану в Африці, по дорозі з південної Африки.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МАНІФЕСТАЦІЯ

За два дні, в неділю 20-го вересня, українці Ню Йорку та округи вийдуть на вулиці цього світового міста, щоб маніфестувати в 20-ті роковини зорганізованого Москвою голоду в Україні. Подібні маніфестації вже відбулися в травні і червні ц. р., у Филаделфії, Дітройті, Шикаго, Нюарку та багатьох інших місцевостях, але цій маніфестації в Ню Йорку, окремий протекторат над якою перебрав Український Конґресовий Комітет, надається окремого, репрезентаційного значення. Подробиці маніфестації подано в окремих повідомленнях та оголошеннях.

Заповіджена на неділю маніфестація в Ню Йорку, має без сумніву, першорядне політичне й громадське значення. Вона відбудеться в світовій метрополії, в осідку Організації Об'єднаних Націй, де представники вільних країн засідають разом і стискають руки кремлівських душогубів, мокрі від пролитої ними української крови. В Ню Йорку, з приводу відкриття сесії Генеральної Асамблеї ОН, перебувають тепер представники майже всіх країн світу, між ними багато міністрів закордонних справ та інших відповідальних державних мужів. В Ню Йорку перебувають і висланники Кремлю, відповідального за трагедію України перед 20-ти роками. В Ню Йорку появляються також великі щоденники, що — коли маніфестація буде відповідно й масово зорганізована та переведена — рознесуть вістку про неї не тільки по цій країні, але й по всьому світу.

Не менше й громадське значення тієї маніфестації. Її бо влаштовує окремий Обласний Громадський Комітет, в якому заступлені всі прошарки нашого громадянства та всі його напрямки. Двадцять років тому, коли Україна з вироку Москви, знемагала в судорогах голодової смерти, українська громада цієї метрополії, подібно як і всі інші наші громади в цій країні, спромоглися у найбільш невідрадних обставинах на такий мужній протест проти голоду в Україні й рівночасно проти визнання Совєтського Союзу урядом З'єдинених Держав, — протест, що здивував цілу Америку і фактично був чи не першою пересторогою перед довгою ланкою міжнародних нещасть, яких, можливо не було б, якби Америка та вільний світ послухали тієї перестороги. Сьогодні, в далеко сприятливіших для таких маніфестацій обставинах, недільна маніфестація повинна не тільки дорівнювати, але й перевищати демонстрацію з-перед 20 років.

Навряд чи знайдеться між українцями хтонебудь, що заквестіонував би доцільність і потребу такої маніфестації. Вона конечна не тільки з наведених вже мотивів, але й тому, що світ і Америка, не зважаючи на весь гіркий досвід, ще далеко не усвідомили собі повної злочинности й загрозливости совєтського режиму. Доказом того може бути факт, що навіть такий відповідальний державний муж, як переможений в останніх виборах демократичний кандидат на президента країни та номінальний лідер Демократичної партії, Адлей Стівенсон, у своїй останній промові рекомендував переговори з Кремлем для міжнародного розброєння й взаємного запевнення про неагресію, дармащо Москва вже дала більше, ніж потрібно, доказів на те, що агресія й опанування світу — її головна мета, а всі договори є для неї тільки клаптиком безвартісного паперу. В Америці і в світі є ще більше таких наївних, які думають, що з Москвою можна до чогонебудь договоритись, і готові повірити її облудним „мирним" запевненням.

Українська маніфестація в Ню Йорку, як і попередні маніфестації в інших містах, зроблять велику прислугу Америці й вільному світові, пригадають їм знову про дотеперішні злочини Кремля і звернуть увагу на загрозу повторення тих злочинів вже не тільки в Україні, але й в цілому світі. Таких пригадок ніколи не буде забагато. Навпаки, їх треба повторювати знову й знову у чимраз вимовнішій формі, поки ще не запізно. Цей обов'язок спадає головно на нас, американських українців, одні з яких пригадували Америці й світові большевицьку загрозу вже тоді, як тої загрози на Заході ще не бачили, але яка опісля в такій грізній формі здійснилася. Цей обов'язок лежить тепер тим більше на тих, які самі були жертвами й свідками тих большевицьких злочинів в Україні.

Такі й подібні міркування дозволяють сподіватись, що в найближчу неділю не буде в метрополії Ню Йорку давнього, новоприбулого чи тут родженогоо українця, який не взяв би участи в цій маніфестації.

Торг живими людьми

Це безумовно вислів драстичний ,для вуха неприємний. Але як інакше назвати те, що діється в 20-му сторіччі від кінця другої світової війни, отож уже під кінець 40-их рр. аж по нинішній день, як назвати те явище, що дістало вперше у міжнародній мові назву „примусової репатріяції"? Раніше ніколи того явища не було. Поперше, люди масово верталися з ворожого полону, бо чи добре було в їх батьківщині, чи зле, але це була батьківщина. Подруге, коли хтось хотів залишитись в країні колишнього ворога, чи — після закінчення війни — виїздити куди небудь інде, то ніхто не ставив йому перешкод і не стягав примусово. Тільки за часів татарських наїздів та права „ясиру" людина перетворювалась у полоні на невільничого робітника, що мріяв про втечу, але його теж тільки визволяли, а не тягли примусово назад. Щойно з настанням дієї історичної диковини, якою є совєтський устрій і вся його большевицька практика, вперше держава почала дивитися на своїх громадян, як на своїх рабів, які не можуть розпоряджати собою і яким не вільно в ніякому разі залишати своєї держави. Такого підходу Совєтів до своїх громадян і всієї тієї большевицької філософії не знали і не розуміли Рузвелт і Черчил у Ялті, тому й погодились так легко на вимогу, що всі совєтські громадяни, які перебувають на Заході мають вертатися додому. З цього розпочалась та несамовита ґесина тисяч і десятків тисяч людей, що їх примусово відсилано „на родіну", на смерть чи, в найкращому випадку ,на поневірення в концтаборах. Хто бачив, як в Стирії і Каринтії в англійських зонах Австрії роз'їздили військові англійські вантажні авта від двору до двору й забирали підсовєтських громадян, здебільша наших українців, що працювали в „бауерів", хто бачив, які при цьому відбувались сцени і з яким призирством ці надлюди ставились до нещасних підлюдей, що висловлювали претенсію самим рішати про свою долю, той ніколи не забуде того дійсно небувалого в новітній історії нехтування людською істотою ,її життям і її волею. Є в Америці тисячі імігрантів, які пам'ятають, як вони самі чи їхні своячки та приятелі ховалися по лісах під час отих справжніх ловів на людей ,що їх вимагали совєтські репатріяційні комісії, покликаючись на ялтанську умову, і як видавали альянти цих людей большевикам у своїм ультральояльнім відношенні до жалюгідних учорашніх союзників. Як це інакше назвати, як не торгом живими людьми ,що його вони оплатили своїми муками і життям ,ставши безвольним предметом політичного ґандлю, розпочатого в Ялті?!

Весь світ подивляв стійкість американців у мирових переговорах в Кореї, в точці про примусову чи добровільну репатріяцію полонених. Вислідом цих майже дворічних торгів вийшов компроміс, що зустрів гостру опозицію президента Сингмана Рі. Як наслідок того компромісу 17,000 некомуністів, що перебувають в альянтському полоні, живуть в атмосфері жаху. Очевидно, ми тут, в Америці, знаємо, що нікого з них насильно комуністам не видадуть. Знаємо, що вони мають не тільки платонічних приятелів, але й таких, які пильно стежать, щоб їм не сталася кривда: і Сингман Рі і Чіян Кай-шек і американські генерали тої моральної вартости, що Кларк, Ван Фліт чи Тейлор, і що треба тільки, щоб полонені видержали, не дали себе стероризувати комуністичним агітаторам, а постійно повторювали „ні". Але треба зрозуміти психіку тих нещасних людей, що їх тепер перевозять на „невтральне" місце, де охороняти їх мають „невтральні" індійці і де впродовж трьох місяців вільно буде комуністичним сексотам з репатріяційної комісії піддавати їх безупинним мукам „переконування" ,щоб вони виїхали на їх комуністичну „родіну". Як отим нещасним людям будуть страшенне довжитися дні й години, як їм будуть роками видаватися місяці, в яких спершу китайські комуністи будуть „леґально", за договором із самими Об'єднаними Націями ,піддавати їх три місяці душевним мукам, моральній пресії і шантажеві помсти на всіх їх рідних, залишених у батьківщині, — після чого щойно незнана ще міжнародна комісія (знову без їхньої участи) устійнюватиме остаточно їхню долю. І в це в ім'я „миру" між Заходом і Сходом ,за який то сумнівний мир вони, живі люди, мають платити своїм спокоєм і своєю сумною долею.

Недавно на сторінках „Свободи" появилася вістка, про самогубство совєтського моряка, українця, що втік з совєтського корабля і якого хотіли віддати назад большевикам. Американська преса не виключає, що дехто з північно - корейських полонених, які відмовились вертатися, покінчать самогубством у крайньому нервовому заломанні та з остраху перед насильним поворотом до комуністів .Покищо ті полонені демонструють свої настрої обкидуванням камінням комуністів, які придивляються з боку транспортам. Але скільки людської траґедії у таких вибухах! І скільки траґедії людства, що все ще, в половині 20-го сторіччя ,при існуванні стількох чудових гасел про свободу людини, при існуванні „Хартії свободи людини й громадянина", — все ще існує така безжалісність у підході до живої людини, що стає предметом політичних торгів між сильними цього світу.

Микола Очерет

НОРД

Стежачи за життям незчислених російських політичних угруповань на еміґрації, ми дивувались, що всі вони намагались завжди говорити і діяти в імені всіх народів, які живуть на території теперішнього СССР, без жадної на те згоди не тільки самих народів ,але навіть згоди політичних організацій цих народів, які існують і діють на еміґрації .Не існує серед російської еміґрації ні одної політичної організації, яка б захищала інтереси виключно російського народу, російської національности. Саме в цьому виявляється тенденція російських еміґрантських угруповань поставити російський народ в особливе, упривілейоване становище серед інших. народів, що живуть на території СССР. Це намагання створити для російського народу становище „наднації" виявляє імперіялістичні позиції всіх політичних російських організацій ,перетворюючи їх на антидемократичні. В програмах усіх російських еміґрантських політичних організацій вихідною точкою є „главенствующая" роля російського народу в майбутній імперіялістичній Росії, яка обов'язково мусить відродитись, і саме там за дозволом і санкцією росіян буде розв'язане національне питання. В той спосіб програми усіх російських організацій виключають погляд на інші народи, як на рівні і рівноправні, а дивляться на них ,як на підвладні російській політиці.

Така позиція існуючих російських політичних організацій ні в якому разі не може привести до якогось єднання російських і неросійських політичних сил в антикомуністичній боротьбі, а тільки загострює почуття національного протиставлення неросійських народів руському і тим унеможливлює їх єдиний фронт в антикомуністичній боротьбі. Разом з тим така позиція виправдує навіть крайні антиросійські настрої серед усього антикомуністичного світу, що й використовують з великим успіхом комуністи в СССР. Головним є те, що така позиція завдає великої шкоди справі боротьби за свободу самого російського народу, штовхає його під гаслом „єдиної ,неделімої Росії" на шлях поневолення і пригноблення інших народів і відвертає увагу від своїх суто національних внутрішніх справ. Ця позиція в корені підриває моральні основи всякої визвольної акції росіян та перетворює їх на ворогів демократії.

Демократія і свобода неподільні і не можна боротися за свою свободу і демократію, одночасно оправдуючи гноблення і поневолення інших народів. Народ, що бажає поневолити інші народи, не може бути вільний і не є спільником демократії, бо він імперіялістичний. Такі міркування змушували нас сподіватись, що вільна від архаїчних засад, краща частина російської еміґрації задумається над існуючою ситуацією і шукатиме виходу з сліпого кута ,куди загнали всі російські політичні організації їхні лідери, що так гаряче захищають принцип „єдиної, неделімої Росії" і тим грають на руку комуністам, а свої організації перетворюють в прокомуністичні. Єдиним же виходом з цього сліпого кута, який вів би російські політичні організації на широку дорогу дружнього співробітництва з іншими народами, що живуть на території СССР і що їх інтереси захищають відповідні політичні організації на еміґрації, є категорична відмова від російського імперіялізму а бути тільки росіянами у взаєминах з іншими підсовєтськими народами і розглядати їх, як рівних і рівноправних між рівними, нічим не гірші і не кращі за росіян. І це сталося. В російському часописі „Освобожденіє" (ч. 14) бачимо статут Національної Організації Русских Демократів (скорочено Н.О.Р.Д.), в основу якого покладено:

1. Признання всіх народів колишньої Російської імперії й теперішнього СССР за однаково рівних і рівноправних політичних партнерів і цілковита відмова від будь-яких претенсій на упривілейоване становище російського народу як одного з цих народів, нічим не кращого й не гіршого за інших.

2. Створення єдиного визвольного фронту підсовєтських народів і їхніх політичних еміґрацій на основі рівного представництва національностей теперішнього СССР, серед яких росіяни теж повинні бути репрезентовані тільки як одна з національностей, без будь-яких особливих винятків для неї.

3. Проголошення за єдину спільну мету визвольної боротьби підсовєтських народів на цьому етапі — тільки знищення комунізму і запровадження демократії на території цих народів з наданням кожному народові цілковитої свободи самому вирішувати свою національну ролю в рамках своїх національних компактно — етнографічних територій.

4. Обмеження російських національних інтересів рамками своєї російської національної, компактно — етнографічної території, що відповідає в основному території теперішньої РСФСР без автономних національних республік і козачих земель, з наданням усім національностям автономних країв і областей, а серед них і силою ліквідованих і виселених большевиками, беззастережного права визначити самим собою національну долю шляхом вільного їхнього волевиявлення.

5. Запровадження в майбутній російській національній державі демократичного ладу на таких головних основах:

а) Республіканська форма урядування на чолі з Президентом і Парляментом, що їх обірає народ.

б) Виборча система на основі прямого, рівного і таємного голосування.

в) Рівність прав і обов'язків усіх громадян перед законом і свобода та недоторканість людської особистости.

г) Свобода слова, преси, зборів, організацій, сумління у культів.

д) Незалежність професійних спілок та незалежність і привселюдність судів.

е) Свобода громадської діяльности на основі вільного змагання приватної, суспільної та державної власности.

НОРД ставить собі мету запровадити в життя і захистити великі ідеали і традиції демократії, а боротьбу за це — обов'язком кожного чесного руського демократа. НОРД закликає всіх російських демократів об'єднатись в його лавах під гаслом: за єдину неподільну свободу — для Росії і від Росії.

Тож саме життя вилонило з великого конґлометару російськихи політичних організацій на еміґрації дійсних демократів, на чолі якої став „будитель сумлінія русского народу" Григорій Олексійович Алексінський, колишній соціял - революціонер і член Державної Думи від Кронштадту і Петрограду — цих найдозріліших й найреволюційніших форпостів російського демократизму, що яскраво виявили себе в протибольшевицькому повстанні під керівництвом Петиченка. Отже само життя змушує росіян викинути геть на смітник архаїчні льозунги минулого сторіччя і стати на твердий ґрунт реальної дійсности. НОРД може бути добрим початком в цьому напрямі.

Перегони зі смертю

Вісті з Середнього Заходу ЗДА згадують про численні каліцтва громадян при зударі авт. Приватні вісті з Сходу кажуть ,що переводиться по громадах збірка на покриття витрат лікування нещасних. Це вказує, що вони не були забезпечені ані не мають свого власного маєтку. Статистика осіб, покалічених в автомобілевих випадках під час останнього Свята Праці виявляє біля 400 різнородних нещасть, хоча крайове товариство у Шікаґо, що займається призбируванням статистики нещасливих випадків, остерігало наперед перед збільшуванням смертельних автомобільних випадків у поточному році. Заповідачі радіостацій, коментуючи після свята зріст кількости смертей, пригадували ,що в Америці гине більше людей від нещасливих випадків, ніж на війні.

Що автомобілеві випадки стають предметом публічної уваги, доводить дискусія на зібранні Американського Товариства Автомобілістів, в днях 9-10 вересня в Лос Анджелесі. У ньому взяло участь 800 делеґатів з ЗДА, Канади й Гаваїв, які зосередили свою увагу на проблемі, як зробити їзду автом безпечнішою, а не швидкою, як до цього змагали дотеперішні - різнородні конвенції. Рудолф Ф. Кінґ, реєстратор моторових возів у стейті Масачузетс, і проф. Дін А. Фейлє з Технологічного Інституту Масачузетс, попереджали про постійний зріст нещасливих випадків і каліцтв, якщо не будуть пороблені старання для негайного припинення швидкости авт. Публіка вже тепер затривожена оголошеннями вирібників авт, що їхні авта стають швидші ,ніж були досі, пригадували промовці. Одначе серед теперішнього збільшеного руху на шляхах цілої країни, інженери і вирібники повинні присвятити більше уваги на безпеку авт, ніж на їх вигляд і швидкість. Треба тепер призадуматися над цим, чи моторові вози мають служити для приємности, вигоди й поступу в бизнесі, чи може як знаряддя знищення, запитували згадані делеґати. Вони заявили, що надмірна швидкість авт — це найбільша загроза на шляхах.

Як засоби проти цієї загрози вони згадували про потребу збільшення поліційної охорони і накладання судами вищих кар за ламання правил їзди. Вони вказували теж на небезпеку від оп'янілих пішоходців ,які не тільки виставляють своє життя на небезпеку ,коли переходять нерозбірчиво впоперек вулиць, але ще збільшують загрозу для людей, що їздять автами.

Проф. Фейлє, осуджуючи конкуренцію вирібників авт у швидкости, назвав дбання про збільшення швидкости машин „перегонами зі смертю". Серед теперішнього великого автомобілевого руху на дорогах не повинно бути місця для машин, що їдуть зі швидкістю 100 миль на годину, твердив професор. Він поставив вимогу для вирібників, щоб вони присвятили більше уваги на контролю приладів до наглого припинення авта під час їзди, на збільшення віддалі між автами в русі, на потребу більшого досвіду водіїв, головно серед молоді, яка постачає щораз більше число молодечих переступників і т. п.

Інші делеґати звертали увагу на потребу тверезости водіїв під час їзди і закликали поліцію до точнішого виконування законів, коли водій приловлений на ламанні приписів про необхідність тверезости.

Цікаве, що саме в тому самому часі ,коли в Лос Анджелесі відбувалася конвенція Американського Товариства Автомобілістів зі згаданою критикою теперішніх недостач в автомобілевому русі ,у Торонто, в Канаді, відбувалася друга з черги Міжнародна Конференція у справах алькоголю й вуличного автового руху. Там стверджено, що алькоголь має шкідливіший вплив на товстих людей, ніж на худих, і тому товсті водії стають більшою загрозою для автомобілевого руху, якщо вони напиваються, поки перебирають керму автом. Це тому ,що товщ не так легко абсорбує алькоголь, як худий організм. Це ствердив проф. Ґрейс Еґлтон з Юніверсіті Каледж з Лондону ,Англія. Учасники конференції, що походили з двадцяти країн, присвятили спеціяльну увагу на перевірку вживання алькоголю особами, що стараються дістати дозвіл керувати автом. Усі делеґати ствердили, що довголітній водій дає більшу запоруку безпечної їзди ,ніж людина з малим досвідом.

Коли безпекою автомобілевої їзди займаються міжнародні з'їзди, то це знак, що загроза від автомобілевого руху стає світовою проблемою. Це треба мати на увазі й нашій громаді, серед якої останніми часами непомірно зростає кількість власників авт ,все одно, чи авта їм потрібні, чи ні. У деяких одиниць амбіція росте непропорціонально до їхньої спроможности як маєткової ,так і фізичної. Відбуваються перегони на колишній шляхетський лад, щоб „поставитися" перед своїми знайомими, сусідами та перед загалом громадянства, щоб таким способом збільшити — в їхнім розумінні — свою важливість. Що таке розуміння не покривається з потребами щоденного життя, цього вони не беруть до уваги. А коли таке бажання вивищення принесе шкоду, то ледве чи пошкодовані найдуть співчуття.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 69 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імені. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

ПІД ОСУД ПУБЛІЧНОЇ ОПІНІЇ

Чому розбились переговори між УКК і Американським Комітетом

(3)

Д.) Ви теж стверджуєте, що „дбайлива аналіза", яка була проведена перед створенням Координаційного Центру, була зроблена з метою, щоб неросійські еміґрантські групи з СССР не прийшли до висновку, що Американський Комітет змагає до продовження системи, при допомозі якої володарі Совєтського Союзу могли б держати всі поневолені нації проти їх волі. Якщо це було метою Вашого Комітету, то фактичний рекорд виявляє повну невдачу. Не зважаючи на дворічне зусилля та витрату великих грошей, леґітимні неросійські еміґрантські групи не хочуть мати нічого до діла з Координаційним Центром в Мюнхені. Можливо, що це виясиює причини, чому Американський Комітет патронував і фінансував „паперові організації", що були Вами представлені за сприйнятливі. Видатним прикладом такої тактики є т. зв. „українські федералісти". Ніхто ніколи не чув нічого про цю організацію, аж щойно після того, як Американський Комітет почав свою активність в Мюнхені. Ціла ідея, яку репрезентує ця паперова організація, є образлива для патріотичних українців, бо вона зміряє до продовжування рабства під московським пануванням.

В своєму листі з 23 квітня Ви намагаєтесь виправдувати Координаційний Центр в Мюнхені, покликаючись на те, що політична плятформа і організаційні основи були оформлені й обговорені між російськими і неросійськими організаціями, які в тому „брали участь". З попередніх фактів Вашого листа виходить цілком виразно, що треба розуміти під російськими і неросійськими організаціями, які „брали участь". Під організаціями, що „брали участь", треба розуміти тих, що їх самовільно вибрали або створили панове Лайонс і Левін.

Е.) Хоч ми ні в якому разі не можемо говорити про російську справу більше, як росіяни можуть говорити про неросійську справу народів СССР, ми все ж таки здаємо собі справу з тих обвинувачень, що їх вони видвигають проти Американського Комітету. До нашої уваги дійшло, що деякі російські організації виступили з письмовими обвинуваченнями, що Координаційний Центр є під абсолютною контролею російських марксистів і що з нього виключені поміркованні та консервативні групи. З цього виходить, що численні репрезентанти російської еміґрації були потрактовані так само дискримінаційно, як і леґітимні провідники немарксистських еміґрантів з неросійських націй СССР.

Є.) Коли делеґація Українського Конґресового Комітету перебувала в Европі, поодинокі її члени відвідали високих американських військових представників в Парижі. Під час розмови з цими представниками подано виянснення щодо цілі тієї місії. На велике здивовання наших представників, їм у дуже виразний спосіб ставлено запитання, хто є відповідальний за перевірку тих людей, що працюють в Координаційному Центрі в Мюнхені. Очевидно, наші представники не були встані дати відповідь на такі запитання. Проте, наші делеґати, після закінчення своєї праці в Европі, під час якої їм приходилось почути багато зажалень відносно деяких осіб, що працюють у Центрі, мусіли й самі ставити собі таке саме запитання.

Ж.) В згаданому вже Вашому листі до неросійських еміґрантських груп з 4 травня Ви, у зв'язку з політичною плятформою і організаційною базою Координаційного Центру, стверджуєте, що „вони не були опрацьовані і накинені Центрові Американським Комітетом. Послідовно мусять бути опрацьовані в дебатах з членами Центру необхідні модифікації, щоб зробити з Центру більш ефективну організацію". Чи мусимо з цієї заяви розуміти, що Американський Комітет не має контролі і не дає жадних директив щодо політичної плятформи і діяльности Центру? З Вашої зацитованої заяви не можемо зробити жадного іншого висновку. Це теж виясиює, чому леґітимним неросійським організаціям унеможливлено відіграти їхню законоправну й необхідну ролю в праці Вашого Комітету. Почнімо з того, що Ваш Комітет передав контролю Центру в руки певних росіян, до якого факту Ви теж виразно признаєтеся в своєму листі до нас з 23 квітня. Опісля Ви в своєму попередньо згадуваному листі до неросійських еміґрантських груп з 4 травня стверджуєте, що членами Центру мусять бути опрацьовані численні зміни в політичній плятформі Центру, що знову насуває припущення, що Ваш Комітет не має контролі над тими справами. В додатку, постанова про радіо та про прийняття і відношення членства між російськими і неросійськими групами є основною частиною політичної плятформи, що, як Ви це признаєте, є в руках певних росіян. А врешті, т. зв. заяви Центру, які фактично є запереченням американського розуміння принципу самовизначення і так характеристично діялектичні, що викликають підозріння відносно їхнього походження, є теж контрольовані певними росіянами і будь-які зміни мали б бути апробовані тією групою. З уваги на такі обставини та з повною одвертістю запитуємо Вас, як хтонебудь, що має основне знання політичної дійсности в СССР, міг очікувати чогонебудь іншого, ніж невдачі, яка Вас спостигла в намаганнях створити з Координаційного Центру конструктивну силу для боротьби проти совєтського комунізму.

З.) Ми ще раз запевняємо Вас, що леґітимні українські еміґраційні організації в жадних обставинах не братимуть участи в праці Вашого Комітету доти, доки не буде переведена основна чистка та доки провід Координаційного Центру не буде переданий в руки немарксистів, лібералів і дійсних репрезентантів еміґрації з СССР. Поступати в інший спосіб, означало б зрадити справу волі людства, для якої наша країна була змушена зазнати таких великих жертв. Найкраща прислуга, яку ми в світлі представленого в цьому листі фактичного стану справи можемо зробити, це продовжувати нашу боротьбу за те, що є чесне, справедливе та що лежить в найкращих інтересах З'єдинених Держав.

И.) Ми теж запевняємо Вас про нашу повну готовість піддержати Вас в тому, щоб Американський Комітет мав успіх. Ми готові в належний спосіб допомогти Вам віддати політичну працю Координаційного Центру в руки демократичних і дійсних репрезентантів еміґрації з СССР. Якщо цей хрок буде зроблений, ми запевняємо Вас, що тоді найкращі елементи неросійської еміґрації нададуть Американському Комітетові духа, цілевости, присвяти та сили, що їх він не посідав до цього часу.

На закінчення, вважаємо, що ми зробимо найкращу прислугу публічним інтересам, коли цю справу поставимо цілковито одверто і чесно перед американською публікою. Ми сподіваємося, що в той спосіб темні місця будуть розяснені публічним світлом і заступлені людьми, які не бояться публічного розслідування. Ми знаємо, що Ви особисто не матимете жадного застереження до цієї методи і переконані, що Ви погодитесь із запропонованими нами методами й намірами для досягнення бажаної мети.

Відданий Вам
Лев Е. Добрянський, Голова

М. Терлецький

ЩЕ НА ШКІЛЬНУ ТЕМУ

Початок шкільного року пригадав не лише батькам, але й громадянству преважливу справу, а саме — справу навчання і виховання наших дітей. На ту тему появилося останнім часом в часописах декілька статтей, в яких, зокрема, підкреслювано вагу доповняльних шкіл чи курсів українознавства, одначе тими статтями проблеми не вичерпано.

У першу чергу треба звернути увагу на існуючі українські школи; бо те, що може дати щоденне навчання в школі, не вспілі дати курси. Тих наших шкіл при парафіях є досить поважне число, одначе навчання української мови чи навіть релігії в рідній мові — не кажучи про цілість українознавства — в тих школах занедбані. Якщо питати про причини, то відповідь буде одна: мовляв, батьки не дбають про те, українська мова їхнім дітям непотрібна. А друга відповідь буде така, що керівники й опікуни тих шкіл не звертають уваги на цю справу. В дійсності ж і одна і друга відповідь, на жаль, взагальному, правдиві, хоч не всюди однаково і часто йдуть нарікання одних на других.

В чім справа? Безперечно, середовище, в якому опинилися українці, осідаючи в Америці, притягає і немов втягає в себе переселенців. Вивчення місцевої мови, конечне, але це зовсім не оправдує нехтування своєї мови чи мови своїх батьків для тих, що вже тут народилися. Винне при цьому здебільша наше почування „меншовартости", що його століттями плекали в нас окупанти, але тут, в Америці, є найкраща нагода й всі можливості цього почуття позбутися.

Коли прибували до Америки перші імігранти, світ тоді про Україну знав мало. Але, на славу старої іміграції, треба сказати, що вона, опинившися в тяжких умовинах, подбала про свою церкву і при ній — про школу, де вчили, хоч може не дуже багато, але по-своєму. Тож діти старих імігрантів, які вдома говорили по-українськи, в першій ґенерації знали українську мову. Щойно як школи почали розвиватися і поширювати свої програми, українську мову в них знехтувано. Батьки ставали байдужі, а то й заявляли: української мови нашим дітям непотрібно, вистачить їм англійська. Таке можна почути й сьогодні.

А тим часом світ не стоїть. Чи ж можна сьогодні говорити, що „моя дитина не потребує української мови"? Чи ж це не сором для нас, щоб лише американець, губернатор стейту Огайо, на конвенції нашої молоді минулого року, поучував, що американсько-українська молодь, „має всі причини пишатися своїм українським походженням". А закінчив він промову в своїй матірній мові, словінській мові малого двомільйонового народу, шануючи її не менше як англійську. І це не перешкоджає йому бути добрим американцем і навіть губернатором (гл. „Свобода" ч. 187). А таке відношення високопоставлених американців до нас і нашої культури нотують часописи щораз частіше.

В ЗДА живе дуже багато різних народів, живуть однозгідно як американські громадяни, але це зовсім не значить, що ті народи мають нехтувати своє походження. Всі вони плекають свою культуру і тим вносять нові цінності у загальну американську культуру. Не можемо бути іншими і ми. Не думаю, щоб американець з пошаною ставився до американців українського роду, якщо той не знає мови країни, з якої він чи його батьки походять.

При тій свободі, яка панує в ЗДА, навчання дітей в школі української мови, не становить труднощів. Тож по всіх наших школах, де всі предмети вчать по-англійськи, треба ввести від третої, а ще краще від другої кляси, вже у цьому шкільному році, щоденно хоч одну годину української мови. У вищих клясах з часом треба ввести також навчання української історії, географії, мистецтва, взагалі української культури. В рамцях теперішніх навчальних програм це дасться зовсім добре зробити, бо діти дуже довго перебувають в школі і мають на це час. Якщо в котрійсь українській школі є й неукраїнські діти, які не хотіли б вчитися української мови, їх можна на ту годину переводити на інший предмет, або поділити клясу.

Щодо вчителів теж нетяжко. В самих ЗДА є понад 400 українців-учителів, що не працюють за своїм фахом. Знання англійської мови вони набули вже всі в такій мірі, що легко порозуміються з дітьми, які щойно почнуть вчитися української мови.

Збільшення витрат на оплату вчителів буде невелике, — доплата зі сторони батьків — вже дасть спромогу сплатити одного чи двох учителів. Петрібні книжки здебільша вже видруковані або друкуються, а при загальнім користуванню українською книжкою в школах, можна буде видавати нові підручники щораз кращі. Можна буде теж збільшити видання відповідної дитячої літератури.

Те все, що сказано про школи, відноситься в неменшій мірі до дитячих садків.

Справа навчання релігії в школах в українській мові — це вже діло духовних властей. Але й тут слід би звернути увагу батьків, що їхні діти відчужаються від церкви, якщо не будуть знати своєї мови, і що батькам у першу чергу повинно залежати на тім, щоб їхні діти знали молитву в українській мові. Християнство — всенародна релігія, але невідлучною частиною його є обряд, а наш обряд, без сумніву один з найкращих, — незрозумілий тим, хто не знає української мови.

На цю тему більше писати не приходиться, вона надто ясна й зрозуміла, отже треба приступати до діла. Батьківські гуртки при школах чи взагалі громадянство, повинні взяти в руки цю справу, скликати шкільні віча, щоб освідомити тих батьків, які не всі може думають про ці, такі важливі речі, і не сумніваємося, що відповідальні чинники підуть назустріч оправданим побажанням громадянства.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Ми збирали жертви на залишенців . . . в барі

Хтось, прочитавши цей заголовок, може подумати, що це заголовок веселого фейлетону. Бо хіба можливо, щоб у барі, куди люди приходять випити й забавитись, хтось відважився переводити збірку на якусь шляхетну ціль?

Одначе така подія відбулася 11 липня ц. р., в 11 год. вночі у Филаделфії в барі при 847 Н. Френклін.

Запропонував це голова Відділу „Самопомочі" та збіркового комітету на залишенців д-р Ценко.

За дозволом керівника бари п. Сенькова, голова „Самопомочі" сказав коротку промову до приявних, підкреслюючи, що положення залишенців в Европі більше як трагічне. В тому часі, коли ми собі сидимо в вигідній залі, при холодженому повітрі попиваємо холодне пиво і гарно забавляємось — наші брати залишенці в Европі не мають часто і кусника чорного хліба. Почесний обов'язок запомоги їм спадає на нас, яким пощастило влаштувати собі спокійне і сите життя за океаном і тому складаймо жертви їм на допомогу".

Після цього, голова і фін. реф. „Самопомочі" ходили від столика до столика і збирали жертви на листи СХС з Мюнхену. Музика перервала на цей час гру, на залі стало тихо.

Давали майже всі — старі і нові імігранти, ті, що говорять по-українськи і ті, що лише по-англійськи, а навіть присутні американці. Деякі вияснювали, що вже зложили, деякі давали не подаючи навіть прізвищ, інші обіцяли принести до „Самопомочі".

На дві листи зібрано понад 60 долярів. Жертви зложили також керівник бари та диригент оркестри. Подякою жертводавцям та поданням вислідy — закінчено збірку.

Вертаючись вночі додому, вдоволені збирачі *перечисляли*, яка це буде гарна допомога залишенцям. Це бо около 300 нім. марок, около 700 кліґ цукру можна за них закупити або 15—20 найбідніших дітей можна вислати на літні табори.

А наскільки буде краща допомога, коли у Филаделфії буде зібрано заплянованих $2,500 а у цілій Америці 10 до 15,000 дол. Такою збіркою можна отерти не одну сльозу та зменшити горе наших братів залишенців.

Прес. реф. „Самопомочі".

Політичне віче ООЧСУ

Дня 13 вересня ц. р. 6-ий відділ ООЧСУ зорганізував політичне віче, що відбулося в залі Горожанського Клюбу. Доповідь на тему „Політичні манівці еміграції" виголосив голова ООЧСУ п. Іван Вовчук. Приявних на вічу около 300 осіб, в тім подавляюча більшість прихильників УНРади.

По доповіді поставлено багато запитів, деякі відповіді доповідача були незвичайно цікаві. Прим. на запит, чому прелеґент на засіданні Гол. Управи УККА голосував проти приділення дотацій УНРаді й УГВР, відповів, що цим він (Вовчук) хотів заставити УНРаду і УГВР до якогось зговорення і об'єднання. Питання, чи політичне середовище, від якого виступає п. Вовчук дальше піддержує УГВР та чи підчинилося керівництву ЗП УГВР, оставив без відповіди.

В гарячій дискусії, в якій забирали голос майже самі прихильники УНРади, а то: Панас Панасюк, Михайло Дрегер, П. Бабич, Андрій Шекерик, Петро Шинкар, Володимир Басюк, Стефан Ґринько, М. Коломиєць, А. Білоцький, П. Рудницький, Я. Лукіянович, Н. Старушенко, Теодор Федусь, Іван Воскобійник, Петро Ґурський і др., гостро засуджували ведену тепер акцію проти Державного Центру УНРади, а зокрема і саму доповідь п. Вовчука.

І. П.

Огденбурґ, Н. Й.

З весілля на залишенців

29 серпня 1953 року відбулось вінчання панни Марії Колодуб із інженером Іваном Черешнею в катедрі св. Івана в Огденбурзі, стейт Ню Йорк. Акту вінчання доконав о. Семен Гаюк. Під час прийняття в родинній радісній атмосфері на пропозицію господаря д-ра Осипа Тимочка приявні весільні гості зібрали 32.00 доляри на допомогу українським залишенцям і ці гроші переслано до канцелярії ЗУАДКомітету.

ЗУАДКомітет

Елизабет, Н. Дж.

На розбудову „Союзівки"

„Сестрицтво Любов" — 37-го Відділу УНСоюзу в Елизабет, знане зі своєї активности й жертвенности на національні й громадські справи — і цим разом дало приклад гідний наслідування. Провід Відділу, радіючи з досягнень УНСоюзу з придбанням „Союзівки", де поодинокі членкиці цього Відділу мали можливість провести „вікенди" в гарній гірській околиці і в своїй рідній атмосфері, рішили дати і свій вклад на дальшу розбудову цього українського літниська. Уладжено „бленкет клаб" і чистий дохід з цього підприємства в сумі $ 150.00 переслано на „Союзівку".

Треба підкреслити, що кромі урядниць Відділу, пань Анни Пограничної, Анни Гнатюк, Анастазії Огар, найбільш активними в цій роботі були пані Марія Процак і Марія Полевчак, обі вже тут роджені.

Приклад, дійсно, гідний наслідування.

Н. Н.

УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ ВЛАДИКИ...

(Закінчення зі стор. 1-шої)

про цей великий скарб, про дітей, треба нам дуже дбати". Владики звертають увагу на якнайкраще виховання, „щоб їх серце, як каже поет, раз налите добром, ввік не прохололо". Таке виховання можна дати дітям тільки згармонізованою працею. Тому „дім, школа, Церква — нехай разом співпрацюють у цій такій дуже важливій ділянці над вихованням нашої молоді". Все будуче життя залежить від виховання молоді, якою буде та молодь. „Ліпше поставлені школи, краще виховання молоді, то тим самим у державі буде менше кримінaлів, менше шпиталів, менше проклятих душ у пеклі". Пригадуючи факт зросту злочинности серед молоді, Владики звертають увагу на жалюгідний факт, що багато української молоді, головно вступаючи в подружній стан, покидає свою Церкву, свій обряд, йде до чужих і пропадає для нас.

Шукаючи ліку й заради на це лихо, Владики пригадують, що найкращими громадянами в Америці є ті, що „міцно держаться своєї віри, свого обряду і спільноти народу, з якого походять їх предки, які принесли до Америки свою культуру й традицію, збагачуючи нею культуру американського народу". І тому наша молодь повинна також добре знати, хто вона, яких батьків, ким і за що батьки закуті. Знати, що крім багатої й могутньої Америки є сплюндрована, ограблена, в крові купаючись Батьківщина та переслідувана новітніми неронами наша св. Церква. На жаль, одні цього не чули, не знають, а інші скоро забувають".

„Ще раз питаємо: Чи вповні наші школи сповняють те своє найперше завдання? Інші народи вчать своїх дітей любити свій Старий Край, свою Церкву, свої традиції. Чи ми мали б це занедбати?"

„Правда, навчання згаданих предметів (ще раз підкреслюємо, що не торкаємось тут предметів, приписаних шкільною програмою, які треба сумлінно навчати й держатись програми) велось досі усюди. Але, чи часом не за слабо були практиковані ті предмети? Чи дійсно всі діти одержали міцні підвалини в пізнанні свого рідного? Чи враз із навчанням тих предметів і любов вливано молоді до свого рідного, до всього що українське, щоб діти ним дорожили, як великим скарбом? Ця любов — це щось більше, як саме знання, бо хто має щиру любов до свого рідного, то немає сили йому її видерти".

„Тому пильно пригляньмося до того стану на початку цього шкільного року. Саме добра нагода перевірки, рефлексії, замислення. Памятаймо, що по овочах пізнати дерево; по дітях, які виходять із наших шкіл, по їх дальшому життю пізнати, чи наші школи сповняють як слід своє завдання в обох ділянках: релігійно-моральній і народній. Не наражуймо наших шкіл на закид, що вони в дечому не дописують, головно в тому, ізза чого їх поставлено".

Український Літературно-Мистецький Клюб Нью Йорк 149 2-nd Av.

В Літературно - Мистецькому Клюбі у Ню Йорку, 146 — 1 Аве., промовлятиме в п'ятницю 18-го ц. м. поет і письменник Василь Барка на тему: „Задум і здійснення роману РАЙ". Початок в год. 8 веч.

ДВІ МІРКИ

Мюнхенський ілюстрований тижневик „Ревю" друкує листи, які писали з тюрми Розенберги. З цього приводу редакція тижневика дістає від своїх читачів листи, які вміщує у „Редакційній скринці". Одна мюнхенська читачка пише, між іншим, таке: „Читаючи листи Розенберґів з тюрми, тяжко повірити у велику провину цих людей... А якщо Розенберги навіть були дійсно винні, то я сумніваюся, чи американський уряд вчинив правильно, коли відкинув усі прохання про помилування... Я думаю, що це було б заповіддю людяности їх помилувати".

У другому листі пише мешканець західнього Берліну: „Поява листів Розенберґів у вашому журналі викликала захоплення серед комуністів і совєтів, а для нас це є найкращим доказом, що ви у своїй безпросвітності стали большевицьким к о л я б о р а н т о м. Якщо б ви були утікачем і знали комуністів, то певно не відважилися б подавати читачам листи цих большевиків (Розенберґів)".

У цьому самому числі „Ревю" нарікає німець зі Шлезвіґ-Гольштайну з-над данського кордону, що німецький уряд не дбає про німецьке шкільництво у цій провінції, тоді, як данці будують модерні школи і стягають до цих данських шкіл німецьку молодь, даючи їй усякі полегші. Це, очевидно, не подобається тамошнім німцям, бо діти, які будуть ходити до данських шкіл можуть легко винародовитися. Забули німці, як десять років тому робили таке саме мало не в усій Европі, між цим і в Україні, закладали німецькі школи у найкращих приміщеннях і стягали туди дітей, що мали ясне волосся і сині очі, себто за теорією расизму були ґерманського походження. Ці діти мали виростати на майбутніх колонізаторів нового „лебенсравму". Та доля любить іноді пошуткувати з людей!

О. Залеський.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

Українська мова в „Сітон Гол" Університеті

Вже від двох років у „Сітон Гол-Юніверзіті" в Савт Орендж, у стейті Ню Джерзі, відбуваються виклади української мови, як викладового предмету рівнорядного з іншими модерними мовами, як французькою, еспанською, німецькою й італійською. Для звичайних студентів прослухання курсу української мови зараховується за університетським правильником — як т. зв. „реґулярний кредит" для одержання диплому. Надзвичайні студенти можуть слухати тих курсів за оплатою $13.50. Вписи відбуваються до 19 вересня при 31 Клінтон Ст., Нюарк, Н. Дж. В університетському каталозі ці курси зазначені, як „Елементарна Українська Мова І. і ІІ. — 6 кредитів". Виклади будуть відбуватись, коли запишеться відповідна кількість охочих, вечером між 7:40 і 10:10, раз у тиждень, для кожного з чотирьох курсів зокрема. День визначується за умовою між викладачем і студентами.

Тому, що виклади української мови нарівні з іншими предметами в американському університеті Сітон Гол є покищо одиноким прецедентом в ЗДА, надзвичайно корисно було б продовжувати цю дворічну традицію. Очевидно, це залежить від кількости вписів і від самих студентів. Треба конче, щоб було не менше 10-ти охочих. Тривке існування такого навчання української мови в одному американському університеті може стати найпереконливішим арґументом для введення таких курсів, що влегшували б українським студентам одержання потрібного числа „кредитів" та ширили між неукраїнцями знання української мови і свідомість важности українства взагалі — також в інших американських високих школах. Тому ще раз: українська молодь з Нюарку й околиці повинна записатись на ті курси!

М. Ч.

Армія звільнила непевну урядничку

Ню Йорк.—Армія припинила в урядуванні одну із цивільних урядничок Д. Павелл, що її окреслив сенатор Мек Карті, як „стопроцентову комуністку". В Армії вона займала відповідальний пост і мала доступ до секретних справ транспорту харчів до Кореї, Індокитаю й інших заокеанських країн. Повідомвелл подано з нагоди розпочаття переслухування про діяльність підривних осіб серед персоналу ЗДА в Об'єднаних Націях. Д. Павелл спочатку заперечувала свої зв'язки з комуністами, а потім — на представлені докази — вона заявила, що вона не освідомлювала собі, що в дійсності є членом партії.
лення про звільнення Д. Па-

● **Директор** арґентинського підсекретаріяту інформації, Р. А. Апольд, прибуває на місячну візиту до ЗДА. Одним з завдань його подорожі є порозумітися з представниками фільмової продукції.

● **Індія замовила у Франції** понад 70 бойових літаків, мовившись від замовлювання їх в Англії через недодержування термінів виконання англійськими фірмами.

● **Японський наступник** престолу Акіґіто приїхав до Ослью, столиці Норвеґії, і влаштував для норвезьких членів уряду і дипломатичного корпусу прийняття в одному з місцевих готелів. Він відвідає короля Гакона VII.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Т. Шевченка, відд. 64 відбудуться в суботу, 19. вересня, о год. 7:30 ввечір на 482 Майн вул. Просимо всіх членів і Ветеранів на збори. — І. Бурней, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Дністер", 430 відд. подає до відома, що побір складок за місяць вересень відбудуться в неділю, 20. вересня, в годинах від 12. до 2. по пол., в Українськім Клюбі при 847 N. Franklin St. — О. Вакай, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Подільська Січ відд. 8 повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 20. вересня, о год. 2. по пол., в залі Клюбу при 13 Washington St. З огляду на Карт Парті, яке робить Сестр. на дохід школи, наш Пікнік відложено на пізніше. — П. Гарасимів, предс.; В. Мандзій, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, відд. 239 відбудуться в суботу, 19. ц.м., о год. 6. по пол. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 5. по пол. Приявність усіх членів обов'язкова. — Уряд.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Т-во „Любов" відд. 370 повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 20. вересня, зараз по співаній Службі Божій в церковній залі при 127 Парк Ст. На збори повинні прибути всі члени бо маємо важні справи до полагодження. Особливо повідомляємо довжників щоб вирівняли свої залеглості, в противнім разі будуть суспендовані. З нагоди роковин Союзу постановляємо до кінця року приєднати більше членів. Ми певні, що виповнимо це якщо всі подбаємо про те. — П. Воляник, предс.; В. Колисняк, кас.; В. Гіна, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка, відд. 42 повідомляє членів, що місячні збори (з огляду на Манифестацію Голоду) відбудуться в неділю, 27. вересня, о год. 2. по пол., в приміщені У. Н. Дому при 237 Hope Ave. Є більше важних справ тому просимо всіх прийти. В неділю, 20. вересня від. год. 2. по пол. один з урядників в У. Н. Домі буде збирати тільки членські вплати. — В. Марущак, рек. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ відд. 342 повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. вересня, о год. 2. по пол., в церковній залі на Roosevelt Ave. Напоминається довгуючих членів, щоб вирівняли свою належитість в противнім разі будуть суспендовані. Також просимо вписуватись в члени УНС. — Г. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

☦

МИХАЇЛ ГАЙДУЧКА, довголітній член Т-ва „Єдність" відділ 163 УНСоюзу в Филаделфії, Па., помер 10. вересня 1953 р., проживши 72 років. Покійний походив зі села Жухів, пов. Лежанськ, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Катерину, двох синів Івана і Павла, замужну дочку Марію Коран, дві невістки, Анну і Мілдред і двоє внуків. Похорон відбувся 14. вересня з української Катедри при Franklin St., на цвинтар у Fox Chase, Pa. — В. Н. П.!
І. Потучко, фін. секр.

АННА АДУХ, довголітня членниця Сестр. Любов, відд. 37, в Елизабет, Н. Дж., померла 9. червня 1953 р. в 72. році життя. Родилася в селі Псари, пов. Рогатин, Україна. Полишила в смутку 4 синів, 3 невістки, 2 дочки, 8 внуків і 1 правнука. Похорон відбувся при участи членів Сестрицтва Любов, відд. 37 УНС і Дочок України, відд. 24 СУА, з римо-катол. костела на Mount Olivet Cemetery, Newark, N. J. В. Їй П.!
А. Гнатюк, секр.

В понеділок, 21. вересня 1953 р.
в восьму річницю смерти бл. п.
ЛЕСІ ІВЧЕНКО
буде відправлена за спокій її душі
ПАНАХИДА
по Службі Божій в церкві св. Володимира при 14-ій вул. в Ню Йорку.
МАТИ.

ТАРЗАН, ч. 3149. Довге слід ження.

MANY CANOES WERE QUICKLY LOADED AND LAUNCHED, AND AS THE LAST OF THESE FLOATED DOWN THE DARK CURRENT, TARZAN DROPPED FROM THE TREES AND FOLLOWED ALONG THE RIVER TRAIL.

TWO MILES DOWN STREAM THE CANOES, MOVING IN SINGLE FILE, TURNED INTO A NARROW BRANCH.

HERE THERE WAS NO TRAIL AND TARZAN AGAIN TOOK TO THE TREES FOLLOWING THE CANOES BY THE SOUND OF DRIPPING PADDLES.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Численні човни швидко наповнялися людьми і рушали. І коли останній з них поплив вниз темним струмом, Тарзан скочив з дерев і пішов шляхом вздовж річки.

Дві милі нижче на річці човни звернули в вузьке річище, пливучи один за одним.

Там не було стежки, і Тарзан знову зіскочив на дерева і пострибав за човнами, керуючись хлюпотом весел.